

Durmuş Hocaođlu

Siyâsî Milliyetçiliğin İflâsı: II

Muhalif, Yıl: 1., Sayı: 34., 08.09.2000-14.09.2000., s.11

Durmuş Hocaođlu, *Muhalif* Yazıları Sıra No: 31

Künye:

- Hocaođlu, Durmuş., “Siyâsî Milliyetçiliğin İflâsı: II”, *Muhalif*, Yıl: 1., Sayı: 34., 08.09.2000-14.09.2000., s.11

Siyâsî Milliyetçiliğin İflâsı konusunu bugünden itibaren birkaç yazı hâlinde, kudret ve vüs’atim miktârınca analiz etmeye çalışacağım. Göndermiş olduğu elektronik mektubu ile bendenizi hem duygulandıran ve hem de cesâretlendiren saygıdeğer dost Adnan İslâmoğulları’nın da ezcümle belirtmiş olduğu veçhiyle, böyle bir analiz bu güne dek pek sıhhatle yapılmadı; halbuki yapılmalıydı. Bence, eleştirilmeyen hiçbir şey mükemmelleşemez; eğer bu mevzûda bir sıkıntı ve üzüntü hissediyorsak — ki etmeliyiz — eleştirmeli ve eleştirilmeliyiz.

★★★

Şimdi, öncelikle, kısa bir girizgâh olmak üzere, Türkiye’deki Milliyetçilik kavramının iki versiyonundan söz etmek istiyorum: **Sağ Milliyetçilik** ve **Sol Milliyetçilik**. Bu kavramları kullanma hakkını kendimde görmeme sebep olan sâik, en başta, Milliyetçiliğin, Gellner’in ifâdesiyle, “yer çekimi” gibi tabiî ve fitrî bir olgu oluşundan ileri gelmektedir. Buna göre, Milliyetçilik, herhangi bir partinin inhisârına alınamayacağı gibi tek bir versiyona da indirgenemez. Nitekim, bundan dolayıdır ki, ana hatlarıyla ve kalın çizgileriyle genel anlamda bir “milliyetçilik”ten söz edilmekle berâber, hakikat halde, birbirinden farklı olan ya da olabilen ve aynı millete gönderme yapan muhtelif “milliyetçilikler” her zaman için bahis mevzû olmuştur ve olmaya devam edecektir. Temeli “Millî Asabiye”ye âdiyetten kaynaklanmak olarak tanımlanabilecek olan Milliyetçilik, kavramların içeriği ne şekilde doldurulmuş olursa olsun, birbirinden farklı ve aynı millete âit milliyetçiliklere cevaz ve meşrûiyet verebilmektedir. Nitekim, bu farklılığı, ülkemizde de görmekteyiz. Filvâkî, dünya görüşü, hayat ve varlık felsefesi farklı olan muhtelif Türk Milliyetçilikleri, her zaman olduğu gibi bugün de aynı ülkede birlikte var-ola gelmektedirler.

Bu cümleden olmak üzere, Sağ ve/ya Sol siyâsî, felsefî ve ideolojik tercihler, milliyetçi olmak için doğrudan ve tek başına bir sâik teşkil etmedikleri gibi, gayri-milliyetçi veya anti-milliyetçi, yâhut kozmopolit olmak için de doğrudan ve tek başına bir sâik teşkil etmemektedir: Sağ’da olduğu gibi Sol’da da hem milliyetçiliğin, hem gayri-milliyetçiliğin, hem

anti-milliyetçiliğin, hem de kozmopolitizmin birlikte mevcûdiyeti, bu iddiamızın en sağlam delillerinden olarak kabul edilmelidir.

Fakat bütün bunlara rağmen, Milliyetçilik'in ana gövdesinin Sağ'da olduğu da bedihîdir. Bu husus, ülkemizdeki Sol ve Sağ yapılanmadan kaynaklanmakta ve esâsen, Sağ Milliyetçilik ile Sol Milliyetçilik arasındaki temelli farkı da ortaya koymaktadır ki ben bunu şu başlıklara indirgemekteyim: Din ve Tarih ve bunlara bağlı olarak Kültür ve Gelenek.

Tezime göre, bu temel kategorilere yakınlaştıkça Sağ Milliyetçilik, uzaklaştıkça Sol Milliyetçilik versiyonlarına vâsıl olunmaktadır.

İşte, bu cümleden olmak üzere, 18 Nisan seçimlerinin en büyük iki galibinden birincisi olan DSP'nin Sol Milliyetçi, MHP'nin de Sağ Milliyetçi olarak isimlendirilmesinin doğru olacağı kanâatindeyim. Fakat, Türk Milliyetçiliği'nin asıl olarak Sağ'da oluştuğunu göz önüne alarak, burada ve başka her yerde, ismini ayrıca belirterek zikretmediğim takdirde, "Milliyetçilik" terimi ile, sâdece ve münhasıran, onun en iyi temsilcisi olan Sağ Milliyetçilik'i kastetmekte olduğumu da bildirmek isterim. Zira, Sol Milliyetçilik de bir milliyetçiliktir hiç şüphesiz; fakat onun en alt türüdür. Bu itibarla, 18 Nisan 1999 seçimlerini, topyekûn bir milliyetçi galibiyeti olarak kabul etmekteyim; ama, ayrıca "sol" diyerek vurguyla belirtmediğim müddetçe bütün eleştirilerim de sâdece ve münhasıran Sağ Milliyetçilik'e müteveccih ve müteallık olacaktır.

Binâenaleyh, "Siyâsî Milliyetçiliğin İflâsı" ibâresi ile neyi kastettiğim de artık iyice tavazzuh etmiş olmalıdır: DSP tecrübesinin değil, MHP tecrübesinin öğrettikleri.

Bu noktada, bundan sonrakilere de bir medâr olmak üzere, seçimlerden kısa bir müddet sonra yayınlamış olduğum "**18 Nisan: Türkiye'nin Cevabı! Kime ve Neye?**" başlıklı şu Analiz'i takdîm etmek istiyorum [*Aksiyon.*, Yıl: 5, Sayı: 230, 01.05-07.05.1999]:

"18 Nisan 1999 seçimleri hakkında çok şey söylenebilir: Ortodoks-Laisist ve Kozmopolit Sol bitmiş, kendisini yenileyemeyen Liberal Merkez-Sağ derin bir yara almış, Refah-Fazîlet'in ütöpik ve Ülke'ye ve bizzat İslâm'a zarar veren kaba ve sözde İslâmcı politikası gerilemiştir; ama, en mühimi, "**yükselen milliyetçilik**"tır.

"Milliyetçiliğin yükselişini asıl olarak, "konjonktür"de aramak icap etmektedir. İşbu konjonktür, toplumdaki bazı refleksiyonların milliyetçilik formu altında ifade edilmesidir. Yani, milliyetçiliğin yükselişi, bizzat Sağ ve Sol milliyetçiliğin/milliyetçilerin câzibesinden ziyade, milliyetçilik-karşıtlarının defiasının (itmesinin) bir neticesidir. Bundan Sağ ve Sol milliyetçiliğin, ama özellikle "Sağ Milliyetçilik"ın çok dikkat etmesi gereken bir sonuç da çıkmaktadır: Bu "konjonktürel" yükselişi kalıcı, istikrarlı, rasyonel, modern bir milliyetçilik haline dönüştürmek. **Bu gerçeği gözardı ederek başarıyı sadece kendi kazanımına hamletmek, tarihî bir hüsrarla sonuçlanabilir.**

"Seçimlerdeki bu netice, 18 Nisan'a herhangi, sıradan, rutin bir "iktidar değişimi" olmanın çok ötesinde bir mânâ kazandırmaktadır. Kanâatımca, bu "çok ötesinde" olmaklık keyfiyeti, yukarıda zikrettiğimiz konjonktürdür ve bu da "cevap verme"dir.

"Bu cevap 'ne'dir, 'kime' ve/ya 'neye'dir?"

"En ufak bir enâniyet iddiası taşımaktan uzak durmaya çalıştığımın kabul buyurulması ricasıyla ve okuyucumun affına sığınarak, biraz hâfıza tazelemek istiyorum: 26 aralık 1998

tarih ve 212 nolu sayılı Aksiyon'da kaleme aldığım “Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Sonu mu?” başlıklı “Analiz”de hulasatan şöyle bir ana fikir serdetmişim:

“Bir kısım aydınlar ve siyasetçiler arasında, şu şekilde bir fikir git-gide yaygınlaşmaktadır: Bütün dünyada “Ulus-Devletler Çağı” bitmektedir; bunun Türkiye özeline yansması ise, “Türkiye Cumhuriyeti Devleti”nin bitmekte olmasıdır”.

“İddiaya göre, Türkiye, bir “mozayik ülke”dir; yani, Türkiye'nin “Türklerin ülkesi” olduğu iddiası yanlıştır, bir vehimdir, bir uydurmadır. Öyleyse, artık Türkiye'nin, “Türklerin ülkesi” tezine göre değil de “mozayik ülke” tezine göre yeni baştan inşa edilmesi gerekmektedir. Yani: Türkiye Cumhuriyeti'nin sonuna gelinmiştir; artık, “yeni bir ülke”, “yeni bir devlet” kurmanın zamanıdır.”

“Bunun, Türkiye'nin aslı sahibi olan Türklere karşı ap-açık bir saygısızlık ve hattâ fütursuzca bir kabadayılık ile kaba bir meydan okuma olduğu aşikârdır! Bu ne cür'etti, bu ne haddini bilmezlikti! Bize kendi evimizde meydan okunuyordu ve biz susuyorduk!

“Acaba Türkler aptal ya da korkak mı idi?

“O zaman aynı yazıda şu ikazda bulunmayı da gerekli görmüştüm:

“Fakat, kanaatimca, unutulana birşey var: Herkes konuştu ve dahi konuşuyor; ama bu devleti ve vatani, tek başına, hiç kimseyle beraber değil, hiç kimseden yardım alarak değil tek başına kuran, ona adını veren, onun alnına damgasını basan o “büyük kitle”, “asıl kitle”, “Türkiye'nin omurgası”, “Türk vatanının ve devletinin asıl sahibi” olanlar, yani Türkler henüz konuşmadı.”

“Ya Türkler birgün konuşur ve şöyle derse neler olur: Restinizi gördüm!”

★ ★ ★

“İşte, kanaatimca, 18 Nisan 1999, Türkler'in sabrının taşmasının ve konuşmaya başlamasının başlangıcıdır; kendi evinde kendisine meydan okuyanlara karşı cevap vermesidir. Türkler konuşmuş ve şöyle demiştir: “Restinizi gördüm!”

★ ★ ★

“Bu cevap bugün bir ‘ikaz’dır, bir ‘haykırış’tır; gereken dersler alınmazsa yarın bir ‘kükreme’ye dönüşür.”

Şimdi, artık “İflâs” gibi ağır bir ithamın mâhiyetinin açıklanmasına geçebiliriz.

Bu terimi, birbirinden bağımsız olmayan iki ayrı kontekste kullanıyorum.

BİR: Geniş ve genel ve konketstte İflâs. Bununla kastettiğim mânâ, sâdece MHP'nin değil, BBP'nin de ve hattâ yakın gelecekte bu mantalite üzerine binâ edilecek bütün siyâsî milliyetçilik hareketlerinin mahkûm olduğu kaçınılmaz bir iflâstır ki burada pek ele almayı düşünmediğim bu konu üzerinde şimdilik sâdece şu kadarını söylemek isterim: Türkiye'deki birçok siyâsî parti gibi MHP de BBP de çağdaş anlamda birer “**siyâsî parti**” olmaktan ziyâde, “**siyâsî klüp**”türler. MHP'nin başarısızlığının en aslı, en temel, en köklü sebebi budur.

İKİ: Dar ve özel anlamda İflâs. Bu anlamda İflâs, hassaten 18 Nisan 1999 seçimlerindeki beklentilerin tahakkuk etmemesidir. Bu keyfiyetin, genel ve geniş anlamındaki İflâs ile bağlantıları da vardır. Ancak, şimdi öncelikle bunun üzerinde duralım.

İmdi: 18 Nisan 1999 seçimleri, MHP'nin, bütün ülke çapında, tahmîn edilenin ve beklenenin çok üzerinde bir teveccühe nâil olduğunu göstermekteydi. Acaba, bizzat MHP kurmaylarının dahi tahmin ve ümitlerini aşan bu patlamanın sebeplerini hangi faktörlere ircâ edebiliriz?

Fikrimce, MHP'nin oy hânesine aktarılan girdileri iki ana kaynağa bağlayabiliriz: Milliyetçi kitleden gelen oylar ve Genel Muhafazakâr (Merkez-Sağ ve RP) kitleden gelen Serbest ve/ya Emânet Oylar.

1: Milliyetçi kitleden gelen oylar:

1.1: Milliyetçi Merkez Oylar: Her parti gibi, MHP tabanının da sâdık ve bir anlamda “partici” bir seçmen kitlesi bulunduğu bilinmektedir. MHP'nin kazanma ümîdi olsun ya da olmasın tulum halde gelen bu oylar, bu seçimde de kuşkusuz aynı adrese yönelmişti.

1.2: Milliyetçi Çevre Oylar: Aslında MHP'li olmakla berâber, Merkez'e nisbetle parti bağı daha zayıf olan ve o zamana kadar, hemen-hemen her seçimde, baraj aşamama ve bunun netîcesinde de istemeyerek de olsa bilvesile Sol'a hizmet etme endîşesi ile, sandık başında *kerhen* diğer ve nisbeten daha yakın muhafazakâr ve merkez sağ partilere giden oylar, seçimlerde biraz ürkek de olsa MHP'ye, yâni asıl partisine gelmiştir. Bunda, ileride tekrar temas edeceğimiz, Merkez-Sağ'ın ve RP'nin zayıflamasının büyük bir rolü olduğunu da düşünmeliyiz.

2: Genel Muhafazakâr (Merkez-Sağ ve RP) kitleden gelen Serbest ve/ya Emânet Oylar: Bunlar, yukarıdaki maddede “diğer” başlığı ile tasnîf ettiğimiz, asıl siyâsî parametresi radikal siyâsî milliyetçilik olmayan, ama birçok sebeplerden dolayı MHP ile ortak paydası bulunan kitleden transfer olunan, veya başka bir ifâde ile, kendiliğinden transfer olan oylardır.

Bu noktada, Türkiye'de bu seçimlerden önceki manzarayı kısaca der-hâtır eylemekte fayda mülâhaza etmekteyim:

1°: Türkiye'de, birtakım sebeplere binâen, bir *meşdan okuma* atmosferi gelişmekte idi: Devlet eleştiriciliğini Devlet düşmanlığı şekline dönüştüren ve doğrudan-doğruya Türk Devleti'ne, Türk vatanının birliğine, bütünlüğüne ve hattâ Türkler'e karşı bir meydan okuma. İşte, sağlı ve sollu milliyetçilik dalgasının yükselişi buna bir cevaptı. Sol Milliyetçilik dalgası DSP'ye Sağ Milliyetçilik dalgası da MHP'ye “oy” olarak akmıştır.

2°: Seçimler arefesinde, Muhafazakâr kitlede ciddî bir kararsızlık, ümitsizlik ve belirsizlik oluşmuştur: Merkez-Sağ çökme işaretleri vermektedir; İslâmcılık iddiası ile yola çıkıp Müslüman'ın başına belâ kesilen RP'nin bütün tezleri çökmüş, iflâs netleşmiştir. İşte, MHP'nin kotarmış olduğu reylerin mühimce bir kısmı da Milliyetçi câmia dışında, işbu genel muhafazakâr ve merkez sağ kitlenin bu ümitsiz ortamda vermiş olduğu oylardır.

3°: Türkiye'de bir 28 Şubatı Süreci yaşanmaktadır. Asker, bütün Cumhuriyet tarihi boyunca, o güne kadar hiç görülmemiş bir şekilde Siyâset'in merkezine oturmakta ve yine görülmemiş bir şekilde, her adımda bu konumunu biraz daha yasallaştırmaktadır. Bilhassa dindar kesim üzerinde git-gide ağırlaşan ve yoğunlaşan bir tazyik oluşmakta; köklü geleneklere dayanan — veya öyle olduğu sanılan — siyâsî partiler duruş gösterememekte, Toplum sür'atle depolitize olmaktadır. Bu durum, Sağ içerisinde, o güne dek henüz yeterince denenmemiş ve dolayısıyla da bir ümit kapısı olmaya namzet bir parti olarak MHP'yi ön plana çıkarmıştır.

4°: Başka bir mühim faktör de, MHP'nin muhafazakâr değerler taşımakla berâber, Siyâsî İslâmcılık gibi hüyalardan uzak kalmış olmasının, onu Sistem ile çatışmaktan uzak kalacak sâlim ve emniyetli bir liman olarak görünmesi olmuştur.

5°: Ve nihâyet, en mühim faktörlerden birisi, hattâ birçok bakımdan en başta geleni de, bundan önceki yazımızda “**Siyâsî Duruş**” veya mö “**Erlîk Raconu**” olarak isimlendirdiğimiz faktör olmuştur. MHP ve Ülkücülük tarihi, dost veya düşman herkesin takdirle andığı ve “Sezar’ın hakkı Sezar’a” dedirten bir tarihtir: “**Yiğidi öldür; ama hakkını yeme! Bu gelenekten yetişmiş insanlar, îcap ederse ölür, ama boyun eğmez!**” Bunun, bilhassa kışkırtıcılık, tabansızlık, ürkeklik ve hattâ korkaklık nümûnesi Refah/Fazîlet tecrübesinden sonra ne kadar mühim bir câzibe alanı demek olduğu her türlü îzahtan vâreste olmak gerektir.

Fakat ne garip bir tecellîdir ki; MHP en ağır darbeyi tam da buradan, en güçlü sanılan yerinden yiyecek; **çürüme** ve **iflâs** en sıhhatli sanılan bu bölgeden başlayacaktır.

Bu bölge, tarihe, **Kurtlar’ın Kuzu’ya dönüştüğü dönüm noktası** olarak geçecektir.

★ ★ ★

Hey yüce Rabbim!

Olmazları olduran, yaş ağaçtan ateş çıkararak, Gece’yi Gündüz’e, Ölü’yü Diri’ye dönüştüren şüphesiz sen olduğun gibi, insanları kibrinden yere çarpan ve dahi Kurtlar’ı Kuzu’ya dönüştüren de yine şüphesiz sensin!

Hey Rabbim!

Bu büyük mücizeyi görüp de hâlâ sana inanmayan varsa, muhakkak, küllî kâfirdir.

❧